

# Türkiye 'Gaz Ticaret Merkezi' Olma Yolunda

---

**Enerjide kaynak çeşitliliğini artırmak isteyen Türkiye, doğal gazda arz güvenliğini sağlamak ve gaz ticaret merkezi olma hedefine ulaşmak için adımlarını hızlandırdı - 23.11.2018**

---

Enerjide kaynak çeşitliliğini artırmak isteyen Türkiye, doğal gazda arz güvenliğini sağlamak ve gaz ticaret merkezi olma hedefine ulaşmak için adımlarını hızlandırdı. Türkiye TANAP'tan sonra TürkAkım ile sadece bir transit ülke olmak istemediğini, alıcı ve satıcının bulunduğu gaz fiyatının belirlendiği bir ticaret merkezi olmayı hedeflediğini güçlü hamlelerle ortaya koyuyor.

TürkAkım doğal gaz boru hattının deniz altı bölümünde son borunun Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla denize döşenmesiyle projede son bir yıla girildi.

Doğal gaz ticaret merkezi olma hedefinde ulusal ve uluslararası enerji projelerine büyük önem veren Türkiye, bu yıl ikinci büyük adımı dün İstanbul'da gerçekleşen bu törenle attı.

Yılın ilk büyük adımı, hazıranda Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin (TANAP) Eskişehir'in Seyitgazi ilçesinde düzenlenen törenle açılmasıyla atıldı. TANAP'ın ilk bölümünün devreye alındığı törene, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Sırbistan Devlet Başkanı Aleksandar Vucic, Ukrayna Devlet Başkanı Petro Poroşenko ve KKTC Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı da katıldı.

## **Stratejik hamleler**

Türkiye'ye siyasi ve ekonomik anlamda prestij kazandıran bir stratejik hamle olarak değerlendirilen TANAP, Güney Gaz Koridoru'nun en önemli ayağını oluşturuyor. Türkiye'ye ilk etapta yıllık 2 milyar metreküp Azerbaycan gazı taşıyacak TANAP, yakın

gelecekte ise 6 milyar metreküplük kapasiteye ulaşacak. Türkiye'nin yıllık doğalgaz ithalat sepetindeki Azerbaycan gazının payı da böylece yaklaşık iki katına çıkmış olacak.

Azerbaycan ve Türkiye'nin stratejik ortaklık ve kardeş ülke olma iradesini ortaya koyduğu, toplam uzunluğu bin 850 kilometre olan TANAP, Türkiye-Gürcistan sınırında Ardahan'dan başlayarak 20 il ve 67 ilçeden geçiyor. TANAP, Yunanistan sınırında Avrupa ayağı olan Trans Adriyatik Doğalgaz Boru Hattı (TAP) projesine bağlanacak. TAP'ın da 2020'nin ilk çeyreğinde devreye alınması bekleniyor.

Türkiye'nin doğal gazda ticaret merkezi olması konusunda hayati bir öneme sahip olan diğer proje ise TürkAkım doğal gaz boru hattı. Birbirine paralel 930 kilometre uzunluğunda iki hattan oluşan TürkAkım, ilk defa 2014'te Putin tarafından duyuruldu.

Proje, 25 Mayıs 2014'teki Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in "Güney Akım'ı Avrupa Birliği (AB) üyesi olmayan bir ülkeden geçiririz" açıklamasıyla gündeme geldi. Bu açıklama, Rusya'nın Güney Akım Projesi'ne alternatif rota olarak Türkiye'yi gördüğü şeklinde yorumlandı.

Putin, 1 Aralık 2014'te Türkiye-Rusya Üst Düzeyli İşbirliği Konseyi Toplantısı'na katılmak için geldiği Ankara'da Güney Akım'ı iptal ettiklerini açıkladı. Aynı gün, Rus Enerji şirketi Gazprom Üst Yöneticisi (CEO) Aleksey Miller, Türkiye'de 63 milyar metreküp kapasiteli yeni bir boru hattı inşa edileceğini açıkladı. Bu açıklamanın üzerinden uzun bir zaman geçmeden Rusya Enerji Bakanı Aleksandr Novak, Güney Akım'ın resmen iptal edildiğini 12 Aralık'ta AB'ye ilettili.

Proje iki ülke arasındaki uzun görüşmeler sonunda iki boru hattı olarak inşa edilmeye karar verildi. Toplam kapasite 31,5 milyar metreküp olarak hesaplandı. 15,75 milyar metreküp hatta sahip olacak her iki hat da Rusya'nın Anapa kentinden yola çıkıp Karadeniz'in altından Türkiye'de Kıyıköy'e kadar ulaşacak şekilde planlandı.

Hesaplanan kapasitesiyle toplamda 15 milyon hanenin enerji ihtiyacını karşılayabilecek projenin deniz altındaki bölümü, 19 Kasım'da gerçekleşen törenle büyük ölçüde tamamlanmış oldu.

TürkAkım'ın ikinci hattının Avrupa'ya doğal gaz göndermesi planlanıyor. Söz konusu hat Türkiye üzerinden geçeceği için ülkeye gelir sağlayacağı da biliniyor.

### **Piyasa derinliğine sahip ticaret merkezi**

Türkiye TANAP'tan sonra TürkAkım ile sadece bir transit ülke olmak istemediğini, alıcı ve satıcının bulunduğu gaz fiyatının belirlendiği bir ticaret merkezi olmayı hedeflediğini güçlü

hamlelerle ortaya koyuyor.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez de gerçekleşen son törende Türkiye'nin gaz rekabetine imkan veren, serbest piyasa koşullarına uygun ve piyasa derinliğinin oluşturulduğu tam bir merkez haline gelmesini amaçladıklarını söyledi. TANAP'ın da söz konusu hedefler çerçevesinde hayata geçirilen bir proje olduğunu ifade eden Bakan Dönmez, TürkAkım'la bu hedefe bir adım daha yaklaşıldığını vurguladı.

Rus gazını Mavi Akım ve Batı Hattı olmak üzere iki farklı güzergahtan satın alan Türkiye, TürkAkım'la birlikte Batı Hattı'nı elemek istiyor. Rusya ve Türkiye, Batı Hattı'ndan gönderilen gazın Ukrayna üzerinden gelmesinin riskleri ve masrafları arttırması nedeniyle de TürkAkım'ı destekliyor.

Böylece Rusya ile Türkiye arasında hızla büyüyen stratejik ortaklık TürkAkım'la bir kez daha tescillenmiş oluyor.

### **Fiyat rekabeti ucuzluk getirebilir**

Daha önce ulusal ve uluslararası medyada çok kez TürkAkım ve TANAP'ın birbirini engelleyen iki proje olduğu dile getirildi. Bu iddialar muhatap ülkeler tarafından reddedildi ve ülkeler son derece kararlı bir şekilde projeleri hayata geçirmek için kolları sıvadı.

TürkAkım'ın gelecek yıl aralık ayında faaliyete geçmesini müteakip Rusya ve Azerbaycan gazlarının fiyat bakımından pazarda rekabete girmesi de öngörülüyor. Söz konusu durumun Avrupa ve Türkiye için satın alınan gazda ilerleyen dönemde indirimi getirebileceği belirtiliyor.

Türkiye'ye Rusya ve Azerbaycan gibi kaynak zengini ülkelerden gönderilen gazlar aynı zamanda Avrupa'nın arz güvenliği için de büyük önem arz ediyor.

Yunanistan ve Bulgaristan'dan üst düzey yetkililer, TürkAkım'ın ikinci hattında yer almak istediğini daha önce yaptığı açıklamalarla ifade ettiler. Projenin deniz altı geçişinin tamamlanması dolayısıyla gerçekleşen törenden sonra gözler ikinci hatta çevrildi.

Rus Gazprom'dan yetkililer ikinci hat için görüşmelerin devam ettiğini belirtti, ancak alternatif bir rotadan gaza erişmek ve arz güvenliğini artırmak isteyen Avrupa bu kararı merakla bekliyor.

Bulgaristan, Yunanistan, Macaristan, Sırbistan gibi ülkeler projeye büyük ilgi duyuyor. Rus Bakan Novak'ın da belirttiği gibi TürkAkım, özellikle Doğu ve Güneydoğu Avrupa

lkelerinin tamamlanmasını beklediği önemli bir proje.

Bu arada, Rus Kommersant gazetesinin 22 Kasım'da yayımladığı habere göre, projenin ikinci hattı için Bulgaristan rotası ağırlık kazanmış durumda.

### **LNG, gaz depolama, FSRU**

Türkiye sadece boru hatlarıyla değil aynı zamanda küresel piyasada yer alan her formuyla doğal gaza erişimin sağlanması için de çabalarını sürdürüyor.

Geçen yıl, toplam doğal gaz ithalat sepetinde yaklaşık 11 milyar metreküple yüzde 20'ye yakın pay sahibi olan uzun dönemli ve spot LNG ise Türkiye'ye iki terminal aracılığıyla iletiliyor.

Türkiye'de řu anda 5,9 milyon ton kapasiteli Marmara Ereğlisi LNG Terminali ve 4,4 milyon ton kapasiteli Egegaz LNG terminali olmak üzere iki adet LNG terminali bulunuyor. Ayrıca İzmir Aliağa ve Hatay Dörtyol'da birer yüzer LNG depolama ve yeniden gazlaştırma terminali (FSRU) aktif olarak kullanılıyor. Saros Körfezi'nde açılması planlanan nc FSRU için de çalışmalar devam ediyor.

Silivri ile Tuz Gölü Doğal Gaz Depolama tesislerindeki kapasite artışları için yatırım anlaşmaları devam ediyor. Geçen yıl açılışı gerçekleştirilen Tuz Gölü Doğalgaz Depolama Tesisi'nin kapasitesi 1,2 milyar metreküpten orta vadede yaklaşık 5,4 milyar metreküpe yükselecek.

Aynı şekilde, 2,8 milyar metreküp gaz depolanabilen Silivri Tesisi'nin kapasitesinin de neredeyse 5 milyar metreküpe çıkarılması planlanıyor. Böylece 2023'te her iki doğalgaz depolama tesisinde toplam 10 milyar metreküp kapasiteyle Türkiye'nin yıllık doğal gaz tüketiminin yaklaşık yüzde 20'sinin depolanabilmesi hedefleniyor.

Diğer taraftan,Türkiye'nin gaz ticaret merkezi olmasına katkı sağlamak amacıyla eylülde uzun süredir üzerinde çalışılan Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası (OTSP) da açıldı. OTSP ile adil, sürdürülebilir ve öngörülebilir bir piyasanın kurulup geliştirilmesinin hedeflendiği ifade edilirken, bölgesel ticaret merkezi olma hedefleri yönünde önemli bir adım daha atıldı.

Son dönemde sektörde gerçekleştirilen söz konusu hamlelerle önce kendi arz güvenliğini garanti altına alan Türkiye, bulunduğu coğrafya ve Avrupa'da da gazın fiyatının belirlendiği bir ticaret merkezi olmak için güçlü adımlar atmaya devam ediyor.

---

**Telefon:** +90 (312) 473 84 23

**E-Posta:**

mts@mevzuattakip.com.tr

**Adres:** Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA